Upseeriliitto ry:n lausunto puolustusvaliokunnalle
19.4.2017

EDUSKUNTA
Puolustusvaliokunta

HALLITUKSEN ESITYS HE 94/2016 VP HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAEIKSI PUOLUSTUSVOIMISTA ANNETUN LAIN, ALUEVALVONTALAIN JA ASEVELVOLLISUUSLAIN MUUTTAMISESTA

Puolustusvoimista annetun lain 12 §:n mukaisen kansainvälisen avun antaminen tai 12 §:ssä tarkoitetun muun kansainvälisen toiminnan tehtävät voivat vaihdella yksittäisten asiantuntijoiden toiminnasta raskaasti aseistetun joukon sotilaalliseen operaatioon. Minkälaista apua Suomelta pyydetään ja minkälaista annetaan ei ole tiedossa. Tämä edellyttää palvelussuhteen ehdoilta yksinkertaisuutta, selkeyttä ja riittäviä korvauksia sekä taloudellisen ja sosiaalisen tilanteen turvaamista, jotta tehtäviin lähtee osaava ja motivoitunut henkilöstö.

Puolustusministeriö ja henkilöstöjärjestöt neuvottelivat palvelussuhteen ehdoista rakentavassa ja päämäärähakuisessa ilmapiirissä. Neuvotteluissa luotiin palkkausjärjestelmää täysin uuteen tilanteeseen. Henkilöstöjärjestöt olivat valmiita luopumaan merkittävässä määrin eri sopimusten määräyksistä järjestelmän luomiseksi. Tämä sisälsi muun muassa työajan laskennan, ylityörajat ml. vuosittainen ylityökatto, työajan tasoittamisen sekä vuorokautisen ja viikoittaisen lepoajan.

Neuvottelujen lopputuloksena saatiin aikaan sopimusluonnos, joka soveltuu kaikkiin mahdollisiin kansainvälisen avun tehtäviin nopeissakin tilanteissa. Järjestelmä on täysin uusi ja yhteisesti todettiin, että sitä tulee kehittää sitä mukaa kuin saadaan käytännön kokemuksia. Mutta tällä järjestelmällä voidaan toiminta hyvin aloittaa. Henkilöstöjärjestöt eivät kuitenkaan voineet hyväksyä luonnosta neuvottelutulokseksi, sillä Puolustusministeriö ilmoitti sopimuksen olevan sidottu tehtävien pakollisuuteen.

Neuvoteltu sopimusluonnos on itsenäinen kokonaisuus, eikä se ole riippuvainen lakivalmistelun muutoksista tai muista laeista. Luotuun järjestelmään ei vaikuta mitenkään onko henkilöstö tehtävissään pakotettuna virkavelvollisuudella vai vapaaehtoisesti. Muiden maiden tarvitsema ja pyytämä apu pysyy samanlaisena riippumatta Suomen ratkaisusta palvelussuhteen ehdoissa.

Palvelussuhteen ehtojen kokonaisuus edellyttää vielä oikeusturva- ja vastuuvakuutuksen saamista tehtäviin lähetettävälle henkilöstölle. Henkilöstöllä tulee olla vähintään mahdollisuus ottaa puolustusministeriön neuvottelema vakuutus. Henkilöstöjärjestöjen vakuutukset ovat voimassa vain kriisinhallintaoperaatioissa, ne eivät ole voimassa sotatoimialueilla. Riittävä vakuutusturva on välttämätön, se mahdollistaa henkilöstön keskittymisen tehtävien mahdollisimman hyvään toteuttamiseen.

Vastaavasti operaatioiden voimankäyttösäädökset tulee olla riittävän selkeät ja henkilöstöä tukevat, jotta operaatioiden toteuttaminen onnistuu parhaalla mahdollisella tavalla. Säädöksiä tulee valmistella huolellisesti jo etukäteen erilaisten vaihtoehtojen varalle.

Puheenjohtaja Pääsihteeri

Jari Rantala Hannu Sipilä